

Bijlage bij persbericht 5 maart 2015

WRR-verkenning 30 *Cultuur herwaarderen*

Hoofdstukken van de externe auteurs

2 Waar creatieve afgestudeerden werken: de mismatch tussen vraag en aanbod

Roberta Comunian

Roberta Comunian analyseert de creatieve beroepen, die volgens sommige wetenschappers en beleidsmakers een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de kenniseconomie van de eenentwintigste eeuw. Comunian constateert in haar bijdrage dat afgestudeerden aan creatieve opleidingen slechts beperkt instromen in creatieve beroepen, gemiddeld lagere inkomens hebben dan andere hogeropgeleiden met soortgelijke beroepen, en vaker flexibele aanstellingen hebben en werkloos zijn. Hoewel Comunian in haar bijdrage uitsluitend Britse data gebruikt, vertonen de uitkomsten van haar onderzoek opvallende overeenkomsten met de Nederlandse situatie.

3 Cultuurpaleis of alternatief podium? Culturele planning gevierendeeld en gewogen

Robert C. Kloosterman

Dit hoofdstuk gaat over de planning van culturele voorzieningen als musea, festivals, podia en theaters. Kloosterman signaleert dat dit soort voorzieningen de afgelopen decennia steeds vaker ook als instrument voor economische ontwikkeling is ingezet. Zij worden geacht bij te dragen aan de kwaliteit van de leefomgeving, om bedrijven, hogeropgeleide werknemers en investeringen aan te trekken en zo de stedelijke en regionale economie te stimuleren. Niet alle voorzieningen zijn hiervoor even geschikt, zo betoogt Kloosterman. Belangrijke variabelen zijn de schaal waarop voorzieningen opereren en het publieksbereik. Wanneer overheden culturele voorzieningen overwegend op economische gronden ondersteunen en stimuleren, zullen op termijn vooral de kleinere op een breed publiek gerichte culturele voorzieningen het financieel moeilijk krijgen en of verdwijnen.

4 Culturele smaakpatronen: omnivoriteit en ervaringshonger

Koen van Eijck

Koen van Eijck analyseert de culturele smaakpatronen van de Nederlandse bevolking. Mensen zijn volgens hem een breder spectrum aan cultuurvormen gaan consumeren, waarbij onderscheidingen tussen 'hogere' en 'lagere' cultuur vervagen. Vooral jongeren consumeren cultuur ook nog eens in een hoger tempo.. Van Eijck betoogt bovendien dat het steeds belangrijker is dat cultureel aanbod aansluit op de persoonlijke leefstijl en belevingswereld van bezoekers, waardoor het nodig is dat aanbieders vaker de gebaande paden verlaten. De veranderingen in het culturele smaakpatroon stellen culturele instellingen voor een aanzienlijke opgave, waar ook de overheid een bijdrage aan kan leveren.

5 De waarde van cultuur: perspectieven uit het Verenigd Koninkrijk

Dave O'Brien

De bijdrage van Dave O'Brien draait om de verantwoording van cultuurbeleid. O'Brien bespreekt verschillende pogingen in het Verenigd Koninkrijk om de economische en sociale impact van culturele voorzieningen – en breder – de waarde van cultuur in kaart te brengen. De nadruk ligt hierbij op meetbare effecten. Hoewel de culturele sector hiertegen in het geweer kwam, slaagde hij er niet in om een overtuigend alternatief te ontwikkelen om de 'eigen' waarde van cultuur te omschrijven. De lange reeks van meer en minder geslaagde pogingen om het belang van cultuur te definiëren, doet O'Brien concluderen dat een bevredigend antwoord op de vraag wat de waarde van cultuur is, vooralsnog niet is gevonden. De kans is volgens hem klein dat hierin op korte termijn verandering zal komen.

6 De nieuwe financieringskunst: zorgen dat geld meer oplevert voor de kunstensector

Hasan Bakhshi

Cultuurbudgetten zijn de afgelopen jaren onder druk komen staan, waardoor de vraag naar alternatieve financiële bronnen is vergroot. Bakhshi constateert in dat in het Verenigd Koninkrijk – evenals in Nederland - de balans tussen overheidssubsidie, eigen inkomsten en giften slechts langzaam verandert. Het belang van zijn bijdrage ligt in de constatering dat de financiering van de culturele sector een nog deels onontgonnen terrein kent. Bakhshi verkent in zijn bijdrage drie voorstellen die zich richten op research en development in de culturele sector, het aantrekken van durfkapitaal en het matchen van crowdfunding met publiek geld.

Door een deel van de cultuursubsidies voor de stimulering van dit soort instrumenten in te zetten, kan volgens Bakhshi hetzelfde overheidsgeld meer opleveren.

Over de auteurs

Hasan Bakhshi is directeur creatieve economie in beleid en onderzoek bij Nesta en mede-oprichter van de Creative Industries Council. Zijn publicaties omvatten thema's variërend van technologische vooruitgang en economische groei tot de economische aspecten van de creatieve en culturele sector. Een van zijn recente publicaties is *Manifesto for the Creative Economy*. Bakhshi ontving begin 2015 een koninklijke onderscheiding voor zijn bijdrage aan de creatieve industrie.

Dave O'Brien is hoofddocent cultuurbeleid aan het Institute for Creative and Cultural Entrepreneurship (ICCE), Goldsmiths' College, University of London. Hij doet onderzoek naar cultuurbeleid, stedelijk beleid, openbaar bestuur, de waarde van cultuur en de creatieve industrie. Deze thema's komen terug in diverse projecten, waaronder het rapport *Measuring the value of culture* (2010) in opdracht van het Britse ministerie voor cultuur, media en sport (DCMS), en in zijn recent verschenen boek *Cultural Policy. Management, value and modernity in the creative industries* (2014).

Roberta Comunian is docent culturele en creatieve industrieën aan King's College London. Zij was als Marie Curie Fellow verbonden aan de University of Newcastle (Centre for Urban and Regional Development Studies) en bestudeerde daar de relatie tussen creatieve industrie, cultuurbeleid en publiek gefinancierde kunstinstellingen. Ook leidde zij onlangs een internationaal onderzoeksnetwerk om de verbanden tussen hoger onderwijs en de creatieve industrie in kaart te brengen. Zij heeft diverse artikelen geschreven waarin zij de carrièrekansen en –patronen van afgestudeerden in creatieve vakken in het Verenigd Koninkrijk onderzoekt.

Koen van Eijck is bijzonder hoogleraar Culturele leefstijlen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, i.h.b. trends en sociale differentiatie in culturele praktijken vanwege het Erasmus Trustfonds in de Erasmus School of History, Culture and Communication (ESHCC). Zijn onderzoek en publicaties richten zich op sociale ongelijkheid en trends in culturele participatie en smaakpatronen, kunsteducatie, talentontwikkeling en de beleving en waardering van beeldende kunst.

Godfried Engbersen is lid van de WRR en hoogleraar Algemene Sociologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Voor de WRR is hij tevens betrokken bij de onderzoeksprojecten 'Middenklassen onder druk' en 'Superdiversiteit'. Aan de Erasmus Universiteit Rotterdam is hij onderzoeksdirecteur van de afdeling Sociologie. Kernthema's in zijn onderzoek zijn vraagstukken van sociale ongelijkheid en de onbedoelde gevolgen van beleid en kennis.

Anne-Greet Keizer is wetenschappelijk medewerker bij de WRR en is betrokken bij de projecten 'Cultuur' en 'Maatschappelijke scheidslijnen'. Binnen de WRR heeft zij zich o.a. bezig gehouden met onderwerpen als denktanks, het adviesstelsel, informatie en beleid en beleidsevaluatie. Tevens werkte zij aan de totstandkoming van het werkprogramma van de WRR, was ze in 2007 secretaris van de externe evaluatie commissie van de WRR en betrokken bij het opzetten van een internationaal netwerk van Europese collega-instituten. Eerder schreef ze o.a. mee aan het WRR-Rapport *iOverheid* en de jubileumpublicatie *Op Steenworp afstand*.

Robert Kloosterman is hoogleraar economische geografie en planologie aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen (Programmagroep: Geographies of Globalizations) van de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast is hij honorair hoogleraar aan de Bartlett School of Planning, een onderdeel van het University College London (UCL). Zijn expertise richt zich op nieuwe economische activiteiten in de stedelijke context (met name culturele industrieën en migrerende bedrijven) en verbanden binnen polycentrische stedelijke configuraties in geavanceerde economieën.

Erik Schrijvers is wetenschappelijk medewerker bij de WRR en betrokken bij de projecten 'Cultuur', 'Middenklassen onder druk' en 'Vrijheid en veiligheid in het cyberdomein'. Binnen de WRR heeft hij o.a. meegewerkt aan de publicaties *Hoe ongelijk is Nederland?*, *In betere banen. De toekomst van arbeidsmigratie in de Europese Unie*, *Publieke zaken in de marktsamenleving* en *Identificatie met Nederland*. Schrijvers is afgestudeerd als historicus en filosoof en promoveerde in 2012 aan de Universiteit van Utrecht op een door NWO gefinancierd onderzoek naar democratische vertegenwoordiging.